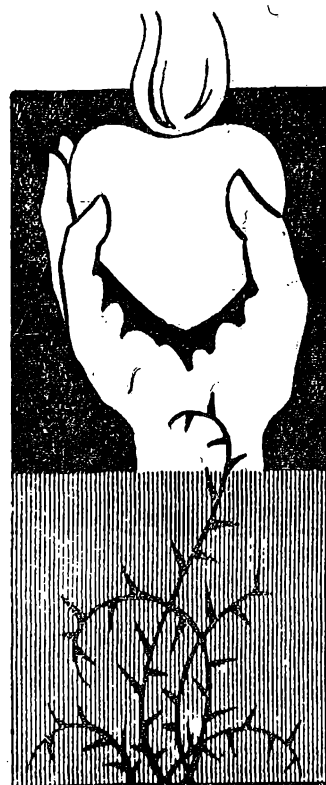

KÁLVINISTA VILÁG

TARTALOM:

Dr. Tavaszy Sándor: Kitekintés a hegyek magaslatain. — *Dr. Dávid György:* A Heidelbergi Káté története. — **Múlt és jelen.** A dévai vár és a Bethlen Gábor kuriája. — Az Erdélyi Múzeum Egyesület marosvásárhelyi vándorgyűlése. — **Keresztyén Kritika.** I. L. A „pusztuló magyar” körül. — A Bibliában található idegen szavak értelme. — Hazatért testvéreink. — **Krónika.**

IV. ÉVF.

1930.

SZERKESZTI: DR. TAVASZY SÁNDOR

17.
SZÁM.

Megjelent.

Megjelent.

Dr. RAVASZ LÁSZLÓ:

HAZAFELÉ

Nők számára kladott Imádságoskönyv.

Indiai vékony papíron, igen tetszetős kiállításban 200 lei. Kapható: az IFJU ERDÉLY kiadóhivatalában. Kolozsvár, Ref. Theologia.

Dr. Makkai Sándor: **A MI UTUNK**

Tartalmazza a kiváló szerzőnek a legújabb beszédeit, előadásait, cikkeit stb. stb.

Kapható az „IFJÚ ERDÉLY” kiadóhivatalában Kolozsvár, Ref. Theologia.

A r a 2 0 0 L e i

KOLOZSVÁRI
TAKARÉKPÉNZTÁR ÉS HITELBANK R.-T.
Cluj (Kolozsvár), Piața Unirii (volt Mátyás király-tér) 7.

Betéteket előnyös kamat mellett fogad el és rendszerint felmondás nélkül fizet vissza. - Olcsó kölcsönöket nyújt.

Fiókjai: Dej, Dicsőszentmárton, Alba-Iulia, Târgu-Mureș, Oradea és Timișoara. (Dés, Dicsőszentmárton, Gyulafehérvár, Márosvásárhely, Nagyvárada és Temesvár.)

Saját tőkéi: 143 millió Lei.

Affiliált intézetei:

Torda-aranyosvármegyei Takarékpénztár Rt. Turda (Torda), Alsófehervármegyei Gazdasági Bank és Takarékpénztár Rt. Aiud (Nagyenyed), Udvarhelymegyei Takarékpénztár Rt. Odorheiu (Székelyudvarhely) és Cristur (Székelykeresztúr), Szászrégenvidéki Takarékpénztár és Hitel Rt. Reghin (Szászrégen), Népbank Rt. Huedin (Bánffy-Hunyad), Szamosújvári Hitelbank Rt. Gherla (Sz.-ujvár)

Minden bankügyletet legelőnyösebben végez. Áruaktárai a vasút mellett.

GAZDÁK
TAKARÉKPÉNZTÁRA

KOLOZSVÁR,
Calea Victoriei
38

Betéteket legelőnyösebben kamatoztat, váltókölcsönöket folyósít.

Megjelent!

Dr. Imre Lajostól:

Megjelent!

A SÁFÁRKODÓ EGYHÁZ | AZ IFJUSÁG VÁLSÁGA

Ára 16 Leu.

Ára 30 Leu.

Megrendelhető az Ifjú Erdély kiadóhivatalában Kolozsvár, Református Theologia

KÁLVINISTA VILÁG

SZERKESZTI Dr. TAVASZY SÁNDOR

Megjelenik minden hónapban kétszer - Előfizetési díja félévre 60 Lel. Egész évre 120 Lel
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Cluj-Kolozsvár, Calea Victoriei 38
Kéziratok, előfizetési díjak ide küldendők

IV. ÉVFOLYAM

1930. SZEPTEMBER 1.

17. SZÁM

Kitekintés a hegyek magaslatain.

Itt állok a dévai vár-hegy egyik magaslatán. Hátam mögött a festői várrom kor mos, patinás faláival, hatalmas bolthajtá saival, a vérvíztáros mult feledésbement történetével, előttem pedig a csodálatos szép kék színekben opalizáló, aranytermő nagy-ági hegyek és a csöndesen kanyargó Maros tere ködbevesző falvakkal, teleszórva. A kupolás várhegy magaslatáról nézve valami nagy békesség ömlik el az egész tájon. Va- lami abból a békességből, amely nem em- berektől, hanem Istennek a magasságok és mélységek felett lebegő Lelkéből való. A he- gyek magaslatain nyert kitekintés megra- gadó erővel jelképezi, hogy a békesség nem alülről, hanem felülről való és csak onnan támadhat. Ott lenn a távolban füstölögnek a vajdahunyadi vasérc-olvasztók kéményei, itt a lábam alatt zakatol a kisváros minden- napi, élettengető forgalma, amott pedig a kicsi faluk alig-alig mozduló, magát-meg- adó kedvetlen nyugtózkodása. Mind-mind el mosódó jelei annak, hogy itt is, ott is em- berek élnek, vagy talán inkább, kavarnak tésznek-vesznek, télenkednek. Ha pedig be- lépünk ezekbe a hangyabolyokba, a külső vegetatív élet mögött a lelki megindulások, meg-megmozduló vágyak, indulatok és szen- vedélyek sokféleségével állunk szembe. Em- berekkel állunk szemben, akik keresik ön- magukat és nem találják, pislognak, de nem látnak, küzködnek, de nem hoznak létre semmit, szenvednek, de a szenvedésekből csúik úgy lépnek ki, amint azokba beléptek. Ez az egész emberi életnek a látóképe! A hegyek magaslatai módot és alkalmat nyúj- tanak a szemlélődő embernek, hogy meg- lássa, hogy Isten az Ő dicsőséges akarata nagy összefüggésébe teremtett és állított be mindeneket és kitekintést nyújtanak, hogy megismerje, hogy milyen kicsi és milyen nyomorult az ember, minden ő dolgaival és

eSelekedeteivel együtt, ha önmagába zártan él és nyomorog, viszont módot és alkalmat nyújtanak, hogy meglássa és megismerje, hogy milyen áldott és szép lehet ez a kicsi emberi élet is, ha kilép önmagából és ha belén arra a tágas helyre, ahol az eget Isten dicsőségét beszélük, az égboltozat pedig az Ő kezeinek munkáját hirdeti.

A hegyek magaslatain nyert kitekintés alkalmat ad a keresztyén embernek arra, hogy megismerje, hogy milyen más színben él és ragyog ez a világ és ez az élet, ha felülről, az Isten közellétének magasságából nézünk le rá s milyen szegény és kicsi, ha a saját elszűkült emberi érdekeinek látókörén belül nyüzsögve, csak szenvedő részesei és nem uralkodó szemlélői vagyunk annak.

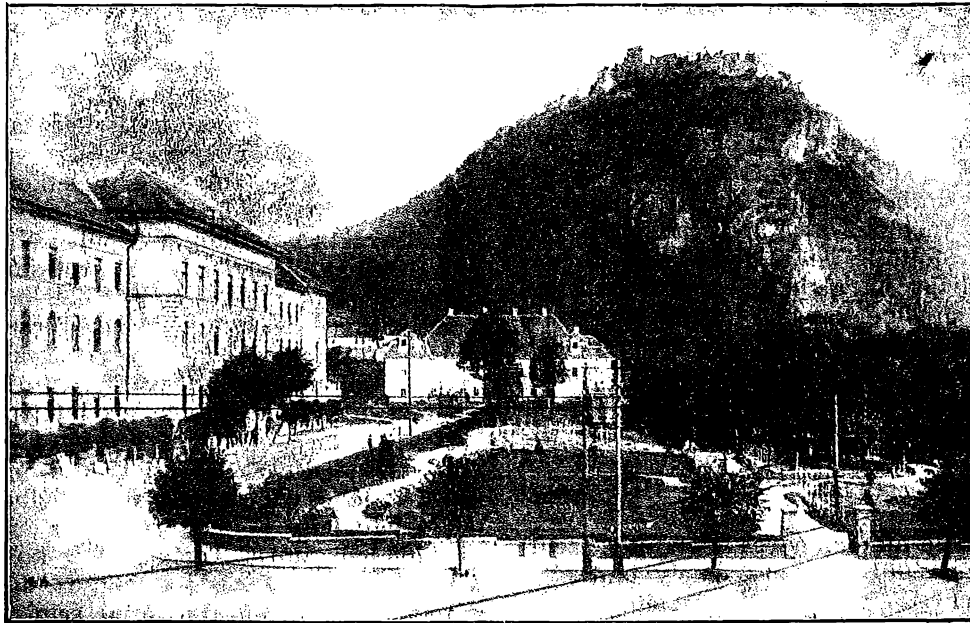
A magyar ember, még ha foglalkozásá- nál fogva is benne is él a természetben, mint idegen áll szemben a természeti élet szépsé- geivel, vagy ha kívül áll, egyenesen érzé- ketlen azokkal a tiszta örömökkal szemben, amelyeket az újból és újból felfedezett táj- képek, magaslati kilátások, erdei tisztások, kigyózó ösvények, vagy a virágos rétek és utak szemléletei, valamint az azokért vég- zett fáradságok nyújtanak. Vannak aztán magyar emberek, akik, bár nagyon kisszám- ban, szinte hivatásszerűen úzik a turisztika- t, ezek pedig csak azoknál az örömöknél maradnak, amelyeket a kirándulások élvezeti nyújtanak. A keresztyén ember boldo- gan, a zsoltáriró tiszta boldogságával örül a természet szépségeinek, de nem marad meg ezekkel az örömökkal és nem marad meg ezeknél a látott szépségeknél. A természet szépségei által nyújtott örömei a keresz- tyén ember számára csak hangulat-hullá- mok, amelyek az Ige fényében felvillanó lá- tásokat és az Ige sok vízek zúgásához ha- sonló mély zengéséből kicsendülő beszéde- ket veszik át és vezetik a szívünk mélyétől

A dévai vár és a Bethlen Gábor kuriája.

Képünk a 371 méter magas hegyen épült dévai vár romjait, valamint a lábainál fekvő Magna Kuriá-t ábrázolja. A nap-sugaras és forró nyár napjaiban mindenkinek inkább szemébe tűnnek azok a termé-

zeti szépségek, amelyek a mi drága Erdélyünk földjét ékesítik. Ezek között a szépségek között különösen feltűnnek Hunyadvármegyének szebbnél-szebb helyei és nagy-szerű történeti emlékei. A dévai vár romjai pedig nemcsak romantikus-természeti szépségükkel ragadnak meg, hanem nemzeti történetünk sok édes-bús eseményének emlékéit is idézik fel a múltakon borongó lelkünkben. A dévai vár már a dákok, majd a rómaiak és az Árpádok idejében nagy szerepet játszó vár volt. A magyar oklevelek 1269-ben említik. László erdélyi vajda Bajor Ottó magyar királyt itt vetette fogságra s vette el tőle a magyar koronát. Később a Hunyadi János birtokába jut, majd sokáig állam-

A dévai vár és Bethlen Gábor kuriája.

börtön szerepre jut. 1556-ban Izabella királyné itt tartotta „békóban“ Dobó István-nak, az egri hősnek a nejét és gyermekeit. Ebben a várban szenvedett élethossziglani fogságot s halt meg, mint „nyugtalan valóságjító“ és „istenkáromló“ Dávid Ferenc 1579 november 15-én. Ebben a korban sokáig a nagy kálvinista főúrnak: Geszthy Ferencnek a birtokában van. 1605-ben pedig, amikor a császáriak kezébe jut s azt megszállva tartják, nagy fejedelmünknek Bocskainak egyik vezére Nagy Albert veszi ostrom alá s kényszeríti az ellenséges sereget megadásra. A vár szerepe ebben a században olyan rendkívüli, hogy 1607-ben az országgyűlés állapítja meg, hogy többé nem lehet magánkézben, hanem mindenkor a fejedelem birtokában maradjon. II. Rákóczi

Ferenc 1705 novembertől 1706 február 22-ig ostromolja. A kurucvilág lezajlása után gr. Steinville erdélyi parancsnok a várat megerősítette s itt is érte a halála. A Hora és Kloska-lázadás idejében, 1784-ben, azzal teljesített nagy szolgálatot, hogy a vidéki nemességet falai közé fogadta, a felkelők hiába ostromolták, nem tudták bevenni. Az 1800 évben a várat kiűrték; a benne levő ingóságokat elkótyavetyélik, 1817-ben azonban annyira megnyeri az Erdélyt látogató I. Ferenc királynak és hitvesének, Karolina Augusztának tetszését, hogy nagy költséggel a várat újjáépítik. Utolsó szerepe a várnak az 1849-iki szabadságharc ideje alatt volt, amikor a magyar hadak beveszik, azonban 1849 augusztus 19-én egy régi tűznek felrobbant s több mint száz honvédet romjai

alá temetett. Azóta romjaiban hever a magyar múlt e szép emléke.

A szép várrom kupolás hegyének lábához simul a Magna Curia (a nagy udvar), amelyet Bethlen Gábor fejedelmünk építtetett s amely különösen nevének Károlyi Zsuzsánnának volt kedvelt tartozkodási helye. A XVIII. századból származó kert lépcsőzete, egykoru erkélye és díszes kandallója különösen széppé teszik. 1621-ből való kapuját azonban, amely Bethlen Gábor címerével volt ékesítve, lebontották. Amint a várat és a nagy kuriát járjuk, mindenütt a nagy fejedelem és szellemtábora nyomait, éltető lehelletét keressük. Itt viaskodtak és zsoldoztak a Bocskai hajdúi! Hányszor taposta ezeket a léposókat Déva nagy papja: Tordai Sándor András, a későbbi erdélyi református püspök, aki Déva nemességét az Ige tiszta beszédjével az evangéliumi reformáció útjaira vezette! Ebben a csúcsíves börtönben sóhajtozott az egykori kálvinista püspök: Dávid Ferenc s kérdezgette a körülötte táborjáró szellemhadtól: „Micsoda hát az igazság?” Itt tusakodott és imádkozott az Ige fölé hajolva, Bethlen Gábor és kegyes hitvese: Károlyi Zsuzsánná! Ott zokogták keserves jeremiádjait a felízgatott vérengzők elöl menekülve a nagy múlt nagy asszonyai! Mennyi magyar vért ittak ezek a kopott, összetört kövek! Mennyi védelmező szeretet és figyelem örködött ezeknél az ablakoknál és a messzekanyargó fehér útra néző réseknél! Mennyi halálhozó, de életet védelmező ágyú-torok ásított ezeknél a lőréséknél! És ha még messzebb nézünk vissza a homálybavesző múltba, mennyi egymástfelváltó nép és nemzet taposta itt is, ott is egymás nyomát, alkotó kezének munkáját, tehát mennyi életet nyelt el az élet, az egymásellen tusakodó élet, amely Isten nélkül mind halállá, enyészetté vált, de Isten által és Istenben, az Ő kikutathatatlan terveinek lámpásánál nézve, újból élet, amely ma hallható szóval egymás megbecsülésére, egymás értékeinek elismerésére, tehát egymás szeretetére hív, biztat és kötelez. A sok véraldozat érettünk történt, hogy másokká legyünk az Úrban, aki a múlt és a jelen, a jelen és a jövő felett áll, aki az Első és Utolsó, jelenvaló hatalom és jövődő ígéret. Ebben a hatalomban és ebben az ígéretben élünk és győzünk!

Szerezzünk előfizetőket! ■■■

Minél többen csoportosulunk annál erősebbek vagyunk és, annál többet tudunk adni!

Az Erdélyi Múzeum Egyesület marosvásárhelyi vándorgyűlése.

Erdély nagymúltú tudományos egyesülete f. hó, augusztus 28—30-án Marosvásárhelyen tartja az impériumváltás után első vándorgyűlését. A vándorgyűlésen résztvesz a Múzeumnak mind a három működő szakosztálya, u. m.: a bölcsészeti, nyelv- és történettudományi, természettudományi és orvostudományi szakosztálya. Az egyes szakosztályok külön, a tudósokat érdeklő szakelőadásokat és a nagyközönségnek szóló népszerűsítő előadásokat tartanak. A bölcsészeti szakosztály előadásai között szerepel a dr. Gál Kelemen előadása a demokratikus nevelés problémájáról, dr. Biró Vencel egy ismeretlen erdélyi művelődéstörténeti kérdéssel fog értekezni, dr. gr. Teleki Domokos pedig a marosvásárhelyi Teleki-théka történetét mutatja be, Gyallai Pap Domokos pedig az iskolán kívüli népművelés rendkívül fontos érdekes kérdését mutatja be és végül dr. Csűrű Bálint a nyelvünk épsége körül felmerülő aggodalmakról fog beszélni. — A természettudományi szakosztályban előadásokat tartanak dr. Szádeczky Gyula, dr. Tulogdy János és dr. Balogh Ernő. — Az orvostudományi szakosztály ülései pedig valóságos kongresszussá nőttek ki, amennyiben mintegy 55 előadás szerepel a programjában. Az egész napot megelőzi egy díszgyűlés, amelyen az elnöki megnyitót dr. Boros György unitárius püspök tartja, majd az üdvözlések után, lapunk felelős szerkesztője, mint a bölcsészeti szakosztály elnöke, tart előadást A magyar tudományos törekvések Erdélyben. Reménységgel vagyunk, hogy az erdélyi magyar szellemi életre rendkívül élnékitőleg fog hatni a vándorgyűlés.

**Keresztyén
kritika**

A „pusztuló magyar” körül.

Egy fiatal lelkész cikksorozatát ír egy vallásos néplapba, melyben megrajzolja a „katona magyart”, akinek a történelmi hősiességét most a Krisztus hadseregében kell érvényesítenie, a „vas magyart” Wesselényi alakjában, akinek erős jellemével kell bírnia a mi nemzedékünknek; a „nagy magyart” az ifjabb Wesselényiben, öntudatos, mély hitével szembe állítja velük a „puszt-

túló magyart", aki nem törődik a néppel, saját dicsősége uszályhordozójának nézi az egyházat, hogy rámutasson, milyennek kell lennie az „új arcú magyarnak", kiknek két vezére: multja és a Biblia, amint az a Bethlen Gáboré volt. A „pusztuló magyart" kiméletlen, sok helyen durva szavakkal bélyegzi meg, néhány elírás árán akarja világossá tenni, hogy el kell pusztúlnia mindenkinek, aki Isten meglátogatásának idejét fel nem ismeri és neki szolgálni nem akar. A tétel maga igaz. Sajnos sokan tudunk hasonló eseteket mondani, amikor ma koldús, vagy néptelen egyházaink sírját ásták meg hasonló magatartással.

Az egyházmegye tanácsa, bizonyára feljelentés kapcsán, foglalkozik a megjelent cikkel, s kiragadva a sorozatból ezt az egyet, súlyos megróvásban részesíti az illető lelkészt, sőt ezzel nem elégszik meg, hanem az erről felvett jegyzőkönyvi kiadvatot teljes szövegében közli az egyházkerület hivatalos lapjában, ahol így az egész ügy nyilvánosságra kerülve, az illető lelkésznek valóságos vesszőfutást kellett ezzel kiállania.

Ez az egész eljárás olyan, amirehöz hozzá nem szólni lehetetlenség. Az egész eljárásban egyházunk egyik súlyos hibája és nyomorúsága, az nyer kifejezést, hogy a bűnt nem akarjuk meglátni, s ha meg akarjuk és amit meglátunk, azok közül személyeket kiválasztva ostentatíve forgatjuk rá a szemünket. Néha ezt valljuk: kiméletlenül ki kell irtani a bűnt, bizonyos esetekben pedig fontoskodva szavaljuk: „egyházunknak nem érdeke, hogy a bajok nyilvánosságra hozassanak". Néha érdeke, mikor valaki személyes bántalmat sejt valahol, máskor nem érdekel, mikor súlyos egyházi bajok lennének világossá.

Ha az egész ügyet elfogulatlanul vizsgáljuk, meg kell állapítani a következőket: 1. A Pálffy Károly cikke hangjában vannak súlyosan kifogásolható elemek, tárgyit vévedése, hogy a „pusztuló magyart" típusához nemcsak a kevély és hitetlen úr, de a hitetlen nép is odatartozik. 2. Mindamellett nem lehet állítani, mint az egyházmegyei tanács állítja, hogy az demagog, és osztály ellen izgató cikk volna. 3. Súlyosan elítélendő az e. m. tanács cselekedete, mely egy ilyen határozatot, mely valósággal csöpög a „testvéri szeretettől", de amelyben a helytelen okoskodásnak egész sora található, nyilvánosságra hozott, hogy abban olyan minősítést ad a cikknek, mely rá nem alkalmazható, hogy az egész határozatból a rosszakarát világosan kilátszik. Hiszen ha az illető lelkész ellen rendes fegyelmi úton jártak volna el, akkor sem kaphatott volna

súlyosabb büntetést, mint a feddést, s ezt is csak a bíróság tagjai s nem a nagy nyilvánosság előtt. 4. Egészen elképpeszítő az e. m. tanács azon kijelentése, hogy „hibás történet szemléletnek" minősíti, ha valaki azt állítja, hogy a magyar nemesi családok anyagi leromlása a hitetlenség eredménye lett volna. Hát akkor vannak ártatlan emberek is a világon, akkor nem minden baj oka a bűn? Emlékezzünk b. e. Nagy Károly püspökünk feleletére, aki egy a vagyona elvesztéséért panaszkodó úrhölgynek egyszer csak ennyit felelt: „Igen, amit Önök elvontak az Istentől, most az Isten visszaveszi!"

Nem, kérem, így nem lehet, sem ítélni, sem egyházi életet csinálni, sem magyarságot megmenteni! A következő számban a Ref. Szemlének, melyben e testvéri anathéma megjelent, olvassunk egy szép cikket „Egyházunk erkölcsi méltóságáról". Ott olvassunk olyan e. m. gondnokokról, kiknek fiait szerzetesi iskolába járunk, más vallásban nevelkednek, hanyag tisztviselőkről, akik mégis egyh. tisztséget viselnek. Tudunk súlyos esetekről, melyek gyülekezeteket tettek tönkre, egyházi tisztviselőkről, akik botrányos életükért nem hogy e. m. megbotrányozásban nem részesültek, mint Pálffy Károly, mert állítólag megsértett egy osztályt, hanem még saját maguk ítélnének és mások felett és hirdetenek ítéletet a mások bűnére. Akik nagyon meg tudnak botránkozni és fel tudnak háborodni, ha más valamit cselekszik, de a saját életüket nem viszik oda az ítélet alá. Nemcsak az bűnös és gonosz, mikor valaki a nép kegyét hajhássza, hanem az is, ha Isten ítéletét saját magára és másra nézve meghamisítja. Isten előtt nincs osztálykülönbség, nincs személyválogatás, a bűn kegyetlenül és kétségbeejtően bűn mindennütt. Az udvarhelyi e. m. tanácsának, mely ezzel a határozattal túllépte hatáskörét, olyan büntetést alkalmazott, melyet számára a törvény nem engedélyez, magát bíróságnak léptette föl, meg kell találnia a módot, hogy azt a munkását, akinek hűséges munkáját mindenki elismerte, egy ballépéséért ne kedvetlenül nézse el, hanem oldja fel e súlyos megbélyegzés alól. Senkinek sem kiváltsága, hogy ne tévedhessen, de mindenkinek kötelessége, hogy mikor a bűn ellen küzd, ne egyesek és személyek ellen, hanem a bűn ellen harcoljon.

Az egyházunkból ki kell tisztúlnia annak a kovásznak, mely válogat a bűn és bűn között, s mely Isten ítélete alól magát ki akarja vonni. Ez a kovász a pusztuló magyar.

I. L.

A Bibliában található idegen szavak értelme.

IV közlemény.

Rabbi, rabbuni zsidó szó, azt teszi: uram, mesem.

Ráka, aramei szó, melyet csúf névül használtak. Entése valószínűleg: üres fejű, haszontalan.

Samaritánusok, Samariának fogság utáni lakosai, az elegy nép, mely az otthon meghagyott izraelitől és az Esárhaddon által odatelepített pogány armatosoktól származott.

Sátán = ellenség, Isten üdvtervének ellenzője, aki embereket bűnre csábítja.

Szol = mélység, az alvilág.

Sion, többféle értelemben használtatik. Jelenti a Dávidtól elfoglalt jebuzeus várat; a hegyet, melyen a templom épült; Isten lakóhelyét; Jeruzsámet és lakóit, a zsidó népet.

Skorpió, rákhoz hasonló mérges pók.

Szabeusok, gazdag arábiai néptörzs.

Szaduceusok, előkelő papi családokból származó dópárt.

Szeráfok, szárnyas, emberi alaku mennyei nyek.

Szombat-év, minden hetedik esztendő, mely a földet nem volt szabad munkálni és gyümöly melyet önmagától termelt a szegényeknek és a n állatoknak kellett átengedni; a zsidó adókat volt szabad zaklatni.

Szuperlát = függöny.

Társis, latinul Tartessus, város Hispaniában.

Tetrárka, görög szó, eredetileg negyedes fejedelmet jelentett, azaz oly fejedelmet, aki az ország csak negyedrészen uralkodott. Később különöse rómaiak az olyan fejedelmet nevezték tetrárká akit egy egész ország fölé rendeltek ugyan, de ak nagyobb tekintéllyel és önálló hatalommal járó rályi címet nem akartak adni.

Tíz város, görögül Dekapolis, tíz kiváltságos ros, melyek Skythopolis kivételével, a Jordán k mellékén voltak.

Tófet = útálat helye, a Jeruzsálem mellett Hinnon völgyében.

Zebaót = seregek.

Zsinagóga, görögül gyűlés, azon ház neve, an ben a zsidók szombatokként összegyűltek.

Hazatért testvéreink.

Dr. Moldován Gergely, a volt kolozsvári magyar egyetem nyugalmazott tanára, július 6-án, 86 éves korában csöndesen eltávozott ebből a földi világból. A román nyelv és irodalom nyilvános rendes tanára volt, maga is nemzetének hű fia, aki azonban személyiségének minden erejével példázta azt az „erdélyiséget“, amely nemzeti és hitvallási sajátosságainak a megőrzésével is tud más nemzetek hasonlóképpen hű fiaival együtt élni, együtt szenvedni és együtt örüvendeni. Benne Erdély egyik legjobb fiát és egyik legtisztább jellemű személyiségét veszítette el! Legyen áldott az ő emlékezete miközöttünk is!

Domahidy Elemér, a királyhágómelléki református egyházkerület főgondnokát, július 20-án elveszítettük. Régi szabásu, igazi kálvinista magyar úr volt. Úr, aki azonban tudott alázasatos lenni, úr, aki tudott szolgálni és olyan úr, aki boldog volt, ha megalázott Anyaszentegyháza tekintélyének engedelmességet nyújtott. Egyházunk minden kis és nagy ügye érdekelte, mert érezte, hogy az Isten szolgálatában minden kis ügy naggyá lesz.

Temetése Szatmáron tartott istentisztelet után Domahidán ment végbe július 20-án.

Székely János, a nagyenyedi Bethlen-kollegium tanára, 55 éves korában, július 23-án Marosvásárhelyen elhunyt. Huszonnyolc évig szolgált hűséggel a Bethlen-kollégiumot. Temetése Enyeden volt.

Dr. Kincs Miklós, Zilah város ny. főorvosa, a zilahi kollegium orvosa és egészségtan tanára, július 24-én, 63 éves korában meghalt. Különösképpen a zilahi kollegium szolgálatában tüntette ki magát, miután lelke tele volt a Kollégiumért való buzgósággal.

Csekefalvi Simon Antal bágyoni lelkész 67 éves korában, július 27-én hazatért a mennyei Atyához. Negyven éven át szolgált egyházunkat, hirdetvén Isten igéjét. A lét nagy kérdésein csügghető lelke tele volt gondolatokkal s a filozófia nagy kérdéseiről való túsakodással. Hazatért az Úrhoz, hogy a homályos látást felcserelje a szemtől-szembe való látás örömeivel. Nyugodjék békességel!

Dr. Ravasz László református püspök folyó hó augusztus 4-én a budapesti Kálvin-téri református templomban a magvetésről és az aratásról mondott prédikációjában az **ezeréves cser** titokzatos magvetéséről beszélt. Van egy régi kelta-skót vers, amely épen az ezeréves cser koráról beszél. A vers magyar fordításban így hangzik:

a kutya életkora háromszor véve a ló kora;
a ló életkora háromszor véve az emberé;
az ember életkora háromszor véve a szarvasé;
a szarvas életkora háromszor véve a sasé;
a sas életkora háromszor véve a cserfáé.

A régi kelta vers a számítás alapjául az ember bibliai életkorát, a 70 esztendővet vette és ha ennek alapján számolunk tovább, a cser életkora ezernél jóval több, pontosan 1890 esztendő.

Egerben most épült fel barokk-stílusban, campanilleszerű toronnyal az egri reformátusok új temploma. Ez az első református templom Magyarországon, melyen kereszt van.

Magyarország hercegprímása pásztorlevelet adott ki, melyben felhívja a lelkészkedő papság figyelmét, hogy jövőre a hívek a templomban nemek szerint foglaljanak helyet. Külön a férfiak és külön a nők.

A nagybecskereki református egyházköztség presbiteriuma kimondotta, hogy tagjainak működése ezután nemcsak az anyagi rendezésében merül ki, hanem a gyülekezet lelki gondozásából is részt kérnek. A várost felosztották körzetekre, — egy-egy körzetben 10—15 református családdal — és minden presbyter a szükséghez képest minden időben, de legalább negyedévenként meglátogatja a reábitottnakat.

Az **utrechti** római katolikus papság Hollandiában tánctilalmat rendelt el. A táncot bármilyen formájában elitéli és nem tesz különbséget illendő, avagy illetlen táncok között.

A **Budapesten** megjelenő Pesti Napló búzakalász versenyt hirdetett és a legszebb búzakalászok termelői között a búzakalászokból motivált 40 darab „búzakalász-emlékgyűrűt” osztott szét.

A nagybecskereki „Egyházi Közlöny” a következő címeiken nyugtazza a legutolsó számában az egyházköztség pénztárába befolyt adományokat:

1. Vécsey István és neje alapra.
2. Egyházfenntartási alapra.
3. Egyházi szükségletekre.
4. Ref. Ker. Ifj. Egyesület céljaira.
5. Vasárnapi iskolának részére.
6. A temetőkerítés rendbehozatalára.
7. Orgona alapra.
8. A feketési Árvaház szükségleteire.
9. A református Nőegylet céljaira.
10. A noviszadi 2-ik református templom építésére.
11. A rendes perselypénz adományokat.

A **budapesti Soli Deo Glória** 40 tagból álló csoportja tanulmányi kirándulást rendezett Budapestről—Belgrádon át Bukarest, Brassó, Sepsiszentgyörgy, Gyergyószentmiklós, Marosvásárhely, Marosújvár, Torda, Kolozsvár, Körösfő, Bánffyújvárad és Nagyvárad — a közbeeső nevezetességek és természeti szépségek megtekintésével — vissza Budapestre. E tanulmányi út rendezését és irányítását a kolozsvári IKE. teljesítette.

A nagybecskereki Ifjúsági Keresztyén Egyesület tagjai az elítélt rabokat rendszeresen meglátogatják és részükre a fogházban levő imateremben istentiszteletet tartanak.

Magyarországon egyik kálvinista Egyesület konferencia megrendezését vette tervbe és elhatározta, hogy a meghívón és programmon közölni fogja az előadók fényképét is. Egyik evangélikus munkáságáról közismert lelkész azonban tiltakozott ezen eljárás ellen és hiúsággal, önmaguk dicsőségének keresésével vádolta meg azokat, akik ezt csinálják, illetve e célra fényképüket átengedik.

Az első magyar népszámlálás 1875-ben volt, II. József uralkodása alatt. Ekkor Magyarország lakossága 8,002.917 volt. Ugyanekkor vezetéknevet kellett választania vagy adni azoknak, akiknek nem volt. Akkor kapta vezetéknevét legtöbb izraelita család.

Jókai regényeit hét nyelvre fordították le. 120 könyvét németre, 32-öt angolra, 21-et franciára. Petőfi „Szeptember végén” című versét 34 nyelvre fordították le. Arany Jánosnak 14 műve jelent meg németül, Mikszáthnak 42 kötete franciául, 12 németül. Molnár Ferenc könyvei jelentek meg legnagyobb számban idegen nyelven.

Romániában az új szesz törvény **fü** rendelkezései szerint: szeszes italokat, csak készpénz ellenében szabad kiszolgáltatni és ha mégis kiadnák, a hitelbe kiadott szeszes italok ára a törvény előtt nem perelhető; a korcsmákat reggel 7 óra előtt nem szabad kinyitni.

Magyarországon a dunántúli egyházkerület püspöki székhelyén, Pápán, új református templomot szándékozik emelni a gyülekezet. A pápai theologia hallgatói elhatározták, hogy a vakáció alatt szupplikáns módra bejárják az egyházkerület minden egyházmegyéjét és közvetlenül hívják fel adakozásra a hittestvéreinket.

Törökországban a kormány a mohamedán papok számát 500-ban kontingentálta. Ennél több papot nem hajlandó tovább fizetni. A theológiai iskolákat bezáratta és addig nem engedte megnyitni, míg a papok száma, természetes apadás folytán — le nem száll a megengedett 500-ra.

A hollandiai kampeni egyetemen külmisztéri tanszék felállítását vették tervbe.

Palesztinában meghalt a csoda rabbi ivadéka, Torzen Eliza páter 76 éves korában, aki a jeruzsálemi szent sir gondnoka volt és aki egyesíteni akarta a keresztyén és a zsidó vallást.

Egyiptom és Szudán anglikán püspöke vasúti templomkocsit építtetett, amelyen évről-évre bejárja több, mint egymillió négyzetmérföldterületű egyházmegyéjét. A kocsis belsejében a hálófülkén, öltöző, fürdőhelyiségen, a káplán helyiségén és konyhán kívül kápolna van szószékkel. A püspök a mozgótemplomon évenként, több mint háromezer mérföldet utazik, útközben minden nagyobb helyiségben megáll, a templom-kocsit holtvágányra tolják ki és a lakosságot harangszóval hívják az istentiszteletre.

Az első író és beszélőgépet már 1772-ben felfedezte a magyar Kempelen Farkas, de titkát sohasem árulta el és így találmánya világra értéktelen maradt.

Az első magyar hid, — a budapesti lánchíd — építési költsége 6.244.801 forintot tett ki, Clark Ádám 311.000 pengő forintot kapott az építéséért.

Afrikában az angol egyház 1799-ben kezdte el missziói munkáját és közel 100 esztendei munkája eredményeképpen 1900-ban 60901 afrikai bennszülött keresztyén állott lelki gondozása alatt. Ez a szám azóta folyton emelkedik. 1927-ben 488.565-re, 1928-ban 519.577-re, 1929-ben 552.640-re emelkedett. A felszentelt bennszülött lelképásztorok száma 1900-ban 84, 1928-ban már 257 volt.

Megjelent.

Megjelent.

Dr. RAVASZ LÁSZLÓ:

HAZAFELÉ

Nők számára kiadott Imádságoskönyv.

Indiai vékony papíron, igen tetszetős kiállításban 200 lei. Kapható: az IFJU ERDÉLY kiadóhivatalában. Kolozsvár. Ref. Theologia.

Dr. Makkai Sándor: **A MI UTUNK**

Tartalmazza a kiváló szerzőnek a legújabb beszédeit, előadásait, cikkeit stb. stb.

Kapható az „IFJÚ ERDÉLY” kiadóhivatalában Kolozsvár, Ref. Theologia.

A r a 2 0 0 L e i

**KOLOZSVÁRI
TAKARÉKPÉNZTÁR ÉS HITELBANK R.-T.**
Cluj (Kolozsvár), Piața Unirii (volt Mátyás király-tér) 7.

*Betéteket
előnyös kamattal fogad el és rendszerint
felmondás nélkül fizet vissza. - Olcsó kölcsönö-
ket nyújt.*

Fiókjai: Dej, Dicsőszentmárton, Alba-Iulia, Târgu-Mureș,
Oradea és Timișoara. (Dés, Dicsőszentmárton, Gyulafehérvár,
Marosvásárhely, Nagyvárad és Temesvár.)

Saját tőkéi: 143 millió Lei.

Affiliált intézetei:

Torda-aranyosvármegyei Takarékpénztár Rt. Turda (Torda),
Alsófehérvármegyei Gazdasági Bank és Takarékpénztár Rt. Aiud (Nagyenyed), Udvarhelymegyei Takarékpénztár Rt. Odorheiu (Székelyudvarhely) és Cristur (Székelykeresztúr), Szászrégenvidéki Takarékpénztár és Hitel Rt. Reghin (Szászrégen), Népbank Rt. Huedin (Bánffy-Hunyad), Szamosújvári Hitelbank Rt. Gherla (Sz.-ujvár)

Minden bankügyletet legelőnyösebben végez.
Áruraktárai a vasút mellett.

G

GAZDÁK TAKARÉKPÉNZTÁRA

**KOLOZSVÁR,
Calea Victoriei**

38

**Betéteket legelőnyösebben kamatoztat,
váltókölcsönöket folyósít.**

Megjelent!

Dr. Imre Lajostól:

Megjelent!

A SÁFÁRKODÓ EGYHÁZ

Ára 16 Leu.

AZ IFJUSÁG VÁLSÁGA

Ára 30 Leu.

Megrendelhető az Ifjú Erdély kiadóhivatalában Kolozsvár, Református Theologia